

Kriminel adfærd smitter:

Indvandrerdrengene bliver mere kriminelle af at vokse op i en kommune med mange unge kriminelle

Drengene med indvandrerbaggrund bliver påvirket af, hvor mange ungdomskriminelle der bor i deres kommune. Jo flere dømt, desto større er sandsynligheden for, at de selv får en dom for kriminalitet.

Det viser en ny analyse fra Rockwool Fondens Forskningsenhed gennemført af forskerne Anna Piil Damm fra Aarhus Universitet og Christian Dustmann fra University College London.

I analysen undersøges forekomsten af ungdomskriminalitet blandt børn af de flygtninge, som blev boligplaceret af Dansk Flygtningehjælp i perioden 1986-1998, inden børnene nåede den kriminelle lavalder (15 år). Resultatet er utvetydigt: Indvandrerdrengene har i forhold til at klare sig fri af kriminalitet bedst af at vokse op i områder, hvor kun få unge har en dom for kriminalitet – det være sig for berigelse, narko, vold eller noget helt fjerde. I analysen har man for perioden 1986-1998 undersøgt ungdomskriminaliteten fordelt på kommuner. I en kommune med lav ungdomskriminalitet som fx Grindsted har 1,2 pct. af de 15-25-årige fået en eller flere domme i løbet af året. I en kommune med høj ungdomskriminalitet som fx Frederiksværk har hele 2,8 pct. af de unge fået en eller flere domme i løbet af året. Indvandrerdrengene, der vokser op i en kommune som Frederiksværk i stedet for Grindsted, har langt større sandsynlighed for selv at blive dømt for kriminalitet, før de fylder 21 år. Sandsynligheden for at blive dømt stiger med mellem 10 og 18 pct. Og antallet af lovovertrædelser, de begår, stiger med mellem 14 og 22 pct. Hvilket også kan udtrykkes som: Hver gang andelen af ungdomskriminelle i en kommune stiger med 1 procentpoint, vil indvandrerdrengenes sandsynlighed for at blive dømt stige med mellem 7 og 13 pct. Antallet af domme, de får, stiger med mellem 10 og 16 pct.

Analysen, som offentliggøres i dette nyhedsbrev, er en fortsættelse af det arbejde, som begyndte med Rockwool Fondens Forskningsenheds projekt *En befolkning deler sig op?*, resultaterne fra projektet er bl.a. beskrevet i nyhedsbreve fra juni 2006 og november 2013. Notatet bag dette nyhedsbrev publiceres som *Does Growing Up in a High Crime Neighborhood Affect Youth Criminal Behavior?* Study Paper nr. 63 fra Rockwool Fondens Forskningsenhed. Analysen publiceres internationalt i juni 2014 i det videnskabelige tidsskrift *American Economic Review*.

Ekstra effekt fra landsmænd

Ifølge Anna Piil Damm viser resultaterne, at indvandrerdrengene i høj grad kender og bliver påvirket af den adfærd, som unge

i alderen 15-25 år udviser – uanset herkomst: ”Drengene bliver påvirket, uanset hvilken etnicitet lovbyderne har. Hvilket tyder på, at de også har kontakt til danske rødder. Men vi ser en større effekt, hvis lovbyderne kommer fra samme oprindelsesland som indvandrerdrengene selv.”

Derimod har det ingen betydning for indvandrerdrengenes lovlydighed, hvor meget kriminalitet der bliver begået i kommunen, hvilket også er fundet i tidligere udenlandske undersøgelser. Et resultat, som hidtil er blevet tolket derhen, at unge mennesker ikke bliver mere kriminelle af at bo i et kriminelt miljø.

Den tolkning ved vi nu er forkert. Bor der nemlig mange kriminelle unge i en kommune, har det en negativ effekt i form af flere lovbydere blandt de opvoksende børn i området. Mens mange kriminelle gerninger begået i et område ikke i sig selv påvirker de børn, som bor i området, i kriminel retning.

Unikt datamateriale formidler ny viden

Analysen, der viser, at indvandrerdrengene bliver mere kriminelle af at vokse op i en kommune med mange unge kriminelle, repræsenterer helt ny viden.

En væsentlig forklaring er, at den trækker på et – i international sammenhæng – ganske unikt datamateriale.

Data er unikt på to måder.

Den ene er, at de indvandrerbørn, man har fulgt i undersøgelsen, er børn af flygtninge, der i perioden 1986 til 1998 blev boligplaceret af Dansk Flygtningehjælp inden børnene var fyldt 15 år. Netop i forhold til denne gruppe slipper man uden om et problem, som ellers volder økonomer (og andre statistikere) store problemer, nemlig *selvselektion*.

Det kan være svært at konkludere, om mennesker, der har bestemte karakteristika, klumper sig sammen i bestemte områder. Altså at de selv vælger (selekterer) området, fordi de er, som de er. Eller – måske – om det forholder sig stik modsat: At mennesker, der bor i et bestemt område, får bestemte karakteristika som følge af, at de bor i dette område.

Det problem har man ikke i forhold til de børn af flygtninge, som indgår i undersøgelsen her. De valgte nemlig ikke selv, hvor de ville bo. De blev placeret af myndighederne bistået af Dansk Flygtningehjælp, og derfor er der ingen selvselektion.

I alt er der tale om 4.425 børn, hvoraf 55 pct. er drenge – og det undersøges, hvad disse får af domme i alderen 15 til 21 år.

Ikke lovbrud, men lovbrydere

Data skiller sig også ud fra andre analyser på en anden måde. De svarer på et spørgsmål, der er stillet mange gange. Nemlig om man bliver mere kriminell af at være omgivet af kriminalitet.

Det er, især i USA, undersøgt mange gange, og resultaterne er tvetydige: Måske – måske ikke.

Men der er én afgørende forskel på de amerikanske og den danske undersøgelse: De data, man måler på. I USA har man oplysninger om, hvor mange lovbrud der begås i de forskellige områder i landet, og man har undersøgt, om *antallet af lovbrud* i et bestemt boligområde påvirker indbyg-

genes lovlighed. I den danske undersøgelse har man ydermere haft informationer om de kriminelles bopæl, og man har derfor også kunnet studere betydningen af *antallet af lovbrydere* i området.

De to måder at analysere på viser noget forskelligt. Er udgangspunktet, som i de tidligere amerikanske studier, antallet af lovbrud i et område, så måler man, hvordan det påvirker et kvarters beboere, at området er hærget af mange røverier, indbrud og vold. Den type undersøgelser viser noget om, hvordan utryghed og forfald påvirker mennesker.

Men de viser ikke nødvendigvis noget om relationer mellem mennesker. Eller – om man vil – om social interaktion. De lovbrud, der bliver begået i et område, bliver ofte begået af nogle, der ikke bor i området.

Flere undersøgelser viser, at det blandt kriminelle er almindeligt, at man freder en vis radius omkring sin egen bopæl.

Stor kriminalitet i et område behøver altså ikke at betyde, at der er mange lovbrudere blandt dem, som børn og unge møder til dagligt. Netop den dimension kan fanges af den nye danske undersøgelse. Altså: Den fanger, hvad det er for nogle typer, indvandrerdrengene er stødt på undervejs i barn- og ungdommen i skolen, klubben og på gadehjørnet. Og her er resultatet, at jo flere kriminelle, de møder, desto større er sandsynligheden for, at de selv bliver dømt for kriminalitet, når de når den kriminelle lavalder.

Rent datamæssigt ville det være muligt, at man i den danske undersøgelse tog udgangspunkt i mindre enheder end kommuner – fx det enkelte kvarter. Men det viser sig, at disse enheder er for små at måle på.

At det er kommunen – og ikke boligområdet – der formentlig er den rette enhed at måle på, fremgår af det faktum, at de kriminelle ofte begår deres lovbrud sammen med nogen fra samme kommune, ikke samme boligområde. I analysen er det undersøgt, hvor eventuelle medskyldige i en kriminel handling kommer fra. Det viser sig, at kun 34 pct. af de medsammensvorne deler boligområde, mens hele 75 pct. bor i samme kommune som deres medsammensvorne.

En dom hæmmer kun lidt i forhold til job

Unge mandlige indvandrere, der på et eller andet tidspunkt har fået en dom for kriminalitet, har lidt sværere end andre ved at finde arbejde.

Det er et af sideresultaterne af analysen af, hvordan det går børnene i de flygtningefamilier, som kom til landet i perioden 1986 til 1998.

Det er undersøgt, om de unge har fået en eller flere domme, da de var i alderen 15 til 21 år, og herefter hvordan deres arbejdsmarkedsstatus var som 23-25-årige.

Det viser sig, at en dom hæmmer deres tendens til at være i job – men ikke meget. Mens 54 pct. af andre unge mænd med flygtningebaggrund er i job som 25-årige, så gør det samme sig kun gældende for 52 pct. af de unge mænd, der har en plettet straffeattest.

Effekten er stor nok til at være statistisk signifikant, men altså ikke voldsomt økonomisk signifikant. I den sammenhæng er det værd at bemærke, at der generelt, dvs. set for alle dømte, for langt

de fleste – ni ud af ti – er tale om, at de på et tidspunkt har fået en eller flere bøder. Og altså ikke modtaget en fængselsdom. Kun hver tiende af alle dømte har gjort noget, der medførte en betinget/ubetinget frihedsstraf i en kortere eller længere periode.

På linje med arbejdsmarkedsdeltagelsen er det også undersøgt, i hvilken grad unge mænd med en dom siden har været i stand til at gennemføre en erhvervskompetencegivende ungdomsuddannelse, altså fx en uddannelse som mekaniker, ingeniør, sosu-assistent eller videregående uddannelse.

Det viser sig, at en dom *ikke* påvirker, om den unge mand siden tager en erhvervskompetencegivende uddannelse. For både de dømte og andre unge mænd med indvandrerbaggrund gælder, at 27 pct. af dem som 25-årige er i gang med en kompetencegivende uddannelse, mens 41 pct. har færdiggjort den som 25-årige.

Mere politi reducerer antallet af lovbrud

Mere politi på gaden betyder mindre kriminalitet.

Sådan lyder den lidt forenkede konklusion på en undersøgelse af, hvad der bidrager til at reducere kriminaliteten blandt unge i den enkelte kommune.

Undersøgelsen af, hvilke tiltag der potentielt kan reducere kriminaliteten i lokalområderne, indgår som en del af analysen *Does Growing Up in a High Crime Neighborhood Affect Youth Criminal Behavior?*, som forskerne Anna Piil Damm fra Aarhus Universitet og Christian Dustmann fra University College London har gennemført for Rockwool Fondens Forskningsenhed.

Helt konkret er det undersøgt, om forskellige karakteristika ved en kommune øger eller reducerer flygtningebørns ungdomskriminalitet. Det gælder fx andel fattige, antal indbyggere eller lærerressourcer i grundskolen.

Mange af disse forhold har ifølge un-

dersøgelsen ingen betydning for, hvor meget kriminalitet der bliver begået. Det gælder fx politiets opklaringsprocent. Den betyder ikke noget for, hvor mange unge indvandrere der bliver kriminelle eller for, hvor meget kriminalitet de begår.

Men det viser sig, at antallet af politibetjente pr. 1.000 indbyggere i politidistriktet påvirker ungdomskriminaliteten for mænd.

Et øget antal betjente påvirker faktisk ikke antallet af unge, der får en dom. Men det påvirker noget andet, nemlig det gennemsnitlige antal domme som de unge mænd får.

Hvilket også kan siges på en anden måde: Flere betjente formår ikke at hindre en ung indvandrerdreng i at slå ind på en kriminel løbebane. Men når først betjentene ved, hvem de skal holde øje med, så kan de rette ressourcer mod dem og nedbringe det samlede antal lovovertrædelser.

Voksne flygtninge påvirkes kun af nabolagets indvandrere, ikke af danskere. Deres børn påvirkes af alle

Børn og voksne påvirkes forskelligt. Mens indvandrerdrengene, som det fremgår af dette nyhedsbrev, påvirkes af både danskere og andre indvandrere, så forholder det sig anderledes med deres fædre.

Hovedkonklusionen i nyhedsbrevet fra Rockwool Fondens Forskningsenhed i november 2013 var således, at høj beskæftigelse i almindelighed i nabolaget ikke hjælper de lokale flygtninge ud på arbejdsmarkedet.

Eller udtrykt på en anden måde: Beskæftigelse og årlig lønindkomst blandt flygtninge er upåvirket af, om danske naboer går på arbejde, eller om de modsat får en passiv forsørgelsesydelse.

Kontakten med danskere ser altså ikke ud til at have betydning. I de første år i Danmark taler flygtninge ikke sproget, og de har tilsyneladende kun lidt med danske naboer at gøre. Det kan forklare, at det er ligegyldigt for deres beskæftigelsesmuligheder i de første seks år efter asyl, om de bor sammen med danskere, der har en beskæftigelsesgrad på 80, 70, 60 eller 50.

Det har til gengæld stor betydning, om der er en høj beskæftigelse blandt de personer i nabolaget, som har samme oprindelsesland som flygtningene selv. Hvis flygtninge boligplaceres i et boligområde med en høj beskæftigelsesfrekvens for landsmænd, får flygtningene en højere årlig lønindkomst.

Analysen viste også, at flygtninges beskæftigelse stiger, når de ikke-vestlige indvandrere i boligområdet i almindelighed klarer sig godt på arbejdsmarkedet. Dette kunne tyde på, at det er etniske netværk, som hjælper ledige flygtninge ind på arbejdsmarkedet.

De unge

I modsætning hertil er hovedkonklusionen i dette nyhedsbrev, at de unge flygtningedrengene påvirkes af både unge danskere og indvandrere i de kommuner, de bor i.

Der er ikke noget mærkeligt i, at den ene gruppe – fædrene – er upåvirket af reaktionsmønstre blandt nabolagets danskere, mens den anden gruppe – drengene – er særdeles påvirkelig.

Forældrene kommer til landet uden at kunne sproget, og de er ikke tvunget ind i nogen sammenhæng med omkringboende danskere. For drengene er verden en anden, da de fra den dag, de ankommer, omgås og må forholde sig til børn og unge af enhver oprindelse – herunder dansk – i børneinstitutioner, skoler, ved fritidsaktiviteter og på gaden.

Der er dermed tale om to væsensforskellige mønstre for interaktion, og derfor forskellige resultater for voksne og børn.

Piger upåvirkede

For indvandrerpiger er billedet et helt andet. Deres adfærd i forhold til kriminalitet påvirkes simpelthen ikke af, om de bor i et lav- eller højkriminelt område.

Dette resultat er i overensstemmelse med litteraturen inden for kriminologi, som indikerer, at piger og drenge påvirkes forskelligt af at bo i et socialt belastet kvarter. Det kan skyldes et eller flere af følgende forhold: Piger har færre kriminelle venner, kriminalitet er mere stigmatiserende for piger, eller piger har bedre moralsk dømmekraft.